

MİHAİL YURYEVIÇ LERMONTOV
Zamanımızın Bir Kahramanı

© 2014 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
2014-2020, İstanbul (4 baskı)

Герой нашего времени

İletişim Yayınları 1968 • İletişim Klasikleri 69
ISBN-13: 978-975-05-3537-6

© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM
1. Baskı 2023, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Bahar Siber, Güneş Akkor, Emrah Serdan

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ “Peçorin ile Gruşnitski'nin Düellosu”

(Mihail Vrubel, 1891) üzerine kolaj

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Ayla Karadağ

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MİHAİL YURYEVIÇ LERMONTOV

Zamanımızın Bir Kahramanı

Герой нашего времени

RUSÇADAN ÇEVİREN
Ergin Altay

D.S. MİRSKY'NİN ÖNSÖZ VE SONSÖZÜYLE

MİHAIL YURYEVIÇ LERMONTOV 15 Ekim 1814'te emekli subay Yuri Petroviç Lermontov ile zengin bir ailenin kızı olan Mariya Mihaylovna Arsenyeva'nın oğlu olarak Moskova'da dünyaya geldi. Annesinin genç yaşta ölümü üzerine, bakımını üstlenen büyükannesi Yelizaveta Alekseyevna Arsenyeva'nın yanına, Penzenskaya'ya yerleşti. Burada küçük yaştan itibaren Almanca, İngilizce, Fransızca ve Yunanca öğrendi, resim ve müzik dersleri aldı. 1827'de büyükannesiyile birlikte Moskova'ya yerleşti. Her türlü maddi imkânın sunulduğu bir evde büyümesine rağmen, babasıyla görüşmesi kesin bir şekilde yasaklandığından, mutsuz bir çocukluk ve gençlik geçirdi. Sağlığı nedeniyle hem temiz havası hem de kaplıcaları için sık sık gittiği Kafkasya'da, dağlara karşı derin bir tutku geliştirdi. 1830'da Moskova Üniversitesi'nde felsefe eğitimi almaya başladı. Ertesi yıl babasının ölümüyle ağır bir bunalım geçirdi ve intihârın eşiğine geldi. Şiir yazmaya bu yıllarda başladı. Dönemin siyasi ortamını eserlerinde yansıttı. 1832'de ders aldığı kimi profesörlerle yaşadığı fikir ayrılığı nedeniyle üniversiteden uzaklaştırıldı. St. Petersburg'a giderek harp okuluna yazıldı ve 1834'te asteğmen olarak mezun oldu. 1837'de Rus şair ve yazar Aleksandr Puşkin'in bir düello sonucu hayatını kaybetmesiyle derinden sarsıldı. Bu ölümün gerçek sorumlularını eleştiren ve Rus ulusunun Puşkin'e olan sevgisini dile getiren bir ağıt yazdı. Aristokrat çevreleri ve Çar I. Nikolay'ı rahatsız eden bu şiir, Kafkasya'ya sürülmesine sebep oldu. Öte yandan Lermontov bu şiirle beklenmedik bir ün kazandı ve bir anda ülke çapında "Puşkin'in varisi" olarak anılmaya başladı. Kafkasya sürgünün sırasında edindiği tecrübeler sonraki şiirlerinde, düz yazılarında, resim ve çizimlerinde önemli bir yer tutar. 1838 başında Moskova'ya dönmesine izin verildi. Başkente dönüşünde edebiyat çevrelerinde kahraman olarak karşılandı. Bu dönemde Rus romanının kurucularından biri olarak sayılmasına neden olan *Zamanımızın Bir Kahramanı*'ni yazmaya başladı. 1840'ın ilk aylarında St. Petersburg'da Fransız büyükelçisinin oğluyula yaptığı düello nedeniyle askerî mahkemeye çıkarıldı ve Çar I. Nikolay'ın talimatıyla yeniden Kafkasya'ya sürgüne gönderildi. *Zamanımızın Bir Kahramanı*'nin ilk baskısı bu sırada yayımlandı. Büyükannesinin çabalarıyla 1841'de kısa bir süreliğine başkente gelmesine izin verildi. Birliğine dönerken uğradığı Pyatigorsk'ta, 27 Temmuz'da bir tartışma sonucu Nikolay Martinov adında bir başka subayla düelloya girdi ve bu düelloda hayatını kaybetti. Cenazesi binlerce kişinin katıldığı törenle defnedildi. Ertesi yıl, Çar I. Nikolay'ın izniyle naaşı Tarkhani'deki aile mezarlığına aktarıldı. *Maskeli Balo* isimli bir oyunu ve "Yelken", "Hayır, Byron Degilim", "Şairin Ölümü", "Bir Ocak", "Valerik" gibi birçok şiiri vardır.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	15
ÖNSÖZ	
LERMONTOV VE POETİKASI ÜSTÜNE / D.S. MİRSKY	23

Zamanımızın Bir Kahramanı

Önsöz	33
BİRİNCİ BÖLÜM	
I. Bela	35
II. Maksim Maksimıç	79
<i>Peçorin'in Defterleri</i>	93
1. Taman	95
İKİNCİ BÖLÜM	
2. Prenses Meri	111
3. Kaderci	205
SONSÖZ	
LERMONTOV'UN DÜZYAZISI / D.S. MİRSKY	217

- *Zamanımızın Bir Kahramanı'nın* tefrika edildiği *Oteçestvenniye Zapiski* (Yurt Notları) dergisinden bir sayfa.
- *Zamanımızın Bir Kahramanı'nın* 1840'ta yapılan ilk baskısının kapağı.

ТАМАНЬ (*)

Тамань — самый скверный городишка изъ всѣхъ приморскихъ городовъ Россіи. Я тамъ чуть-чуть не умеръ съ голода, да еще въдобавокъ меня хотѣли утопить. Я прѣѣхалъ на перекладной тележкѣ поздно ночью. Ямщикъ остановилъ усталую тройку у вонюмскій казакъ, услышавъ зовъ колокольчика, закричалъ съ просонья дикимъ голосомъ «кто идетъ?» Вышелъ урядникъ и десятникъ. Я имъ объяснилъ, что я офицеръ, яду въ действующій отрядъ по казенной надобности и сталъ требовать казенную квартиру. Десятникъ насъ повелъ по городу. Къ которой избѣ мы подѣдемъ — занята. Было холодно, я три ночи не спалъ, измучился и началъ сердиться. «Веди меня куда-нибудь», разбойникъ! хотѣ къ чорту, только къ мѣсту!» закричалъ я. — Есть еще одна квартира, отвѣчалъ десятникъ, почесывая затылокъ: только вашему благородію не повредится; тамъ не чисто. Не понявъ точнаго значенія послѣдняго слова, я велѣлъ ему идти впередъ, и послѣ этого странствовалъ по грязнымъ переулкамъ, гдѣ по сторонамъ я видѣлъ одинъ только ветхій — чоръ, мы подѣехали къ небольшой Полю...

ГЕРОЙ НАШЕГО ВРЕМЕНИ.

СОЧИНЕНІЯ

М. Лермонтова.

—*—*—

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.

ВЪ ТИПОГРАФІИ ИВАНЪ ГЛАЗУНОВА И К^о.

—
1840.

въшевую крышу и бѣлыя стѣны
обведенныя оградой изъ булыж-
ника, мѣнѣе и дровице первой. Бо-
го почти у самыхъ стѣнъ ея, и
плескались темно-синія вол-
нуны, но пожарную ей ствѣцію;
ско отъ берега, два корабля,
зутиня, неподвижно рисова-
наго лица въ лодкѣ «Болъ»,
1839 года.

**Valentin Serov'un
Zamanımızın Bir Kahramanı
için yaptığı çizimler:**

- Bela (üstte).
- Prenses Meri ile Peçorin (altta).

Önsöz

Her kitapta önsöz ilk, aynı zamanda son şeydir. Ya yapıtın amacının açıklanmasına hizmet eder ya da onu eleştirilere karşı savunur. Ne var ki, okur kitabın ahlaki amacıyla da, dergilerde çıkan eleştirel saldırılarla da genelde hiç ilgilenmez, bu nedenle önsözleri okumaz. Ne yazık ki, özellikle bizde böyledir bu. İnsanlarımız, sonunda bir ahlak dersi, kıssadan hisse yoksa masalları anlayamayacak kadar toy ve saftır hâlâ. Şakayı kavrayamazlar, hicvi hissedemezler. Sözün kıyası, yeterince öğrenim görmüş, gelişmiş değillerdir. Düzeyli bir toplumda ve kitapta açıktan açığa hakaretin, aşağılamanın yeri olmadığını; çağdaş eğitimin, yaltaklanmanın arkasına saklanan, karşı konulamaz, tam hedefi bulan çok daha etkili bir silah olduğunu hâlâ kavramamışlardır. Bizim insanımız, düşman iki devletin diplomatının konuşmasına tanık olduğunda bu iki diplomatın, yakın dostlukları uğruna kendi devletlerine ihanet ettiğini düşünen bir taşralıya benzer.

Kısa bir zaman önce bu kitap bazı okurların, hatta bazı yayıncıların tam anlamıyla talihsiz inançlarının acısını çek-

ti. Böylesine ahlaksız birinin kendilerine “Zamanımızın Bir Kahramanı” olarak sunulmasına çok içerleyenler oldu. Bazıları da büyük bir incelikle, kitapta yazarın kendisinin ve arkadaşlarının portresini çizdiğini belirtti. Modası geçmiş, zavallı bir şaka! Açıkça belli ki, Rus halkı her şeyi geliştirebilecek yaratılıştadır, ancak bu tür davranışları dışında. Perimasallarımızın en fantastik olanı bile kişilikleri aşağılamaktan geri kalmaz!

Evet değerli dostlarım, *Zamanımızın Bir Kahramanı* tam bir portredir, ama yalnızca bir kişinin portresi değil: Kuşuğumuzun, tamamen gelişmiş kusurlarıyla birlikte oluşturulmuş bir portresi. Gene, bir insanın bu denli kötü olamayacağını söyleyeceksiniz, o zaman ben de şöyle karşılık vereceğim size: Bütün o trajik, romantik zorbalardan varlığına inanmıştınız, Peçorin’in gerçek olduğuna neden inanmıyorsunuz şimdi? Çok daha korkunç, çok daha çirkin uydurma öykü kahramanlarından hoşlanıyordunuz, peki gene uydurma bir öykü kahramanı olan bu kişiye neden böylesine acımasızsınız? Onda sizin istediğinizden daha çok gerçek payı olduğu için mi acaba?

Ahlak kavramının ondan pek bir şey kazanamayacağını söyleyeceksiniz? Bağışlayın. Tatlılarla yeterince beslediler insanlarımızı. Bu nedenle mideleri bile bozuldu: Acı ilaçlar, katı gerçekler gerekli onlara şimdi. Ancak, durum böyleyken, bu kitabın yazarının bir zamanlar kendini insanları kusurlarından arındırmak gibi yüce bir hayale kaptırıldığını düşünmeyiniz. Böylesine bir kendini bilmezlikten Tanrı korusun onu! Yalnızca, çağdaşımız bir insanı (ne yazık ki çok sık karşılaştığı bir insanımızı) kendi anladığı gibi anlatmak hevesine kapıldı, hepsi o kadar. Hastalığın tanısı konmuş olacaktır böylece, nasıl iyileştirileceğini ise Tanrı bilir!

BİRİNCİ BÖLÜM

I. Bela

Posta istasyonunda atlarını değiştirdiğim arabamla Tiflis'ten geliyordum.

Küçük arabamın bütün yükü, yarısı Gürcistan yolculuk notlarıyla dolu, orta boy valizimdi. Şansınıza, notlarımın büyük bölümü kaybolmuştu ve benim şansıma, valizimdeki öteki eşyalarımın hepsi tamamdı.

Kayşaur Vadisi'ne girdiğimde güneş karla kaplı tepenin arkasına saklanmak üzereydi. Karanlık bastırmadan Kayşaur Dağı'na çıkabilmemiz için, bir Oset olan arabacı, atları ha bire kamçılıyor, avazı çıktığınca bağırarak şarkı söylüyordu. Çok güzeldi vadi! Her yanda ulu çınarlarla taçlanmış, yeşil sarmaşıklarla kaplı yalçın kızıl kayalar, sel sularıyla oyuk sarı topraklı yarlar, yukarılarda altın rengi kardan saçaklar; aşağıda, isimsiz bir dereyle kucaklanmış Aragva Irmağı kapkaranlık bir boğazdan olanca gücüyle fışkırmış, yılan derisi gibi yüzeyi pırıl pırıl, gümüş bir iplik gibi akmakta.

Kayşaur Dağı'nın eteğine geldiğimizde bir hanın önünde durduk. Gürültülü bir kalabalık vardı içerde. Yirmi kadar Gürcü ile dağlı toplanmış, bağırıp çağırıyorlardı. Biraz ötede

bir deve kervanı gecelemek için mola vermişti. Arabamı bu baş belası dağa çıkarabilmem için öküzler kiralamam gerekiyordu. Çünkü artık sonbahar gelmiş, yerler buz tutmuştu ve tepeye kadar aşağı yukarı iki verst yol vardı.

Yapacak bir şey yoktu, altı öküz kiraladım, birkaç Oset tuttum. Osetlerden biri valizimi omzuna aldı, ötekiler neredeyse yalnızca bağırarak öküzlere yardım etmeye başladılar.

Arkada, dört öküzün boşmuş gibi kolayca çektiği tepeleme yüklü başka bir araba vardı. Bu durum şaşırtmıştı beni. Arabanın sahibi, gümüş kakmalı küçük Kabardin çubuğunu tutturarak arabanın arkası sıra yürüyordu. Üzerinde apoletsiz bir yüzbaşı setresi, başında tüylü bir Çerkez kalpağı vardı. Elli yaşlarında gösteriyordu. Esmer yüzü, teninin Kafkas güneşiyle uzun zamandır tanışık olduğunu gösteriyor, erken ağarmış bıyıkları sağlam yürüyüşüne ve dinç görünüşüne ters düşüyordu. Yanına gidip başımı eğerek selam verdim. Sessizce karşılık verdi selamıma ve ağzından kocaman bir tütün dumanı saldı

“Sanırım yol arkadaşınız?”

Sessizce eğdi başını.

“Sanırım Stavropol’e gidiyorsunuz?”

“Evet efendim, öyle... Devlet mallarını eşyaları götürüyorum.”

“Söyler misiniz, benim boş arabamı şu Osetlerin de yardımıyla altı öküz zar zor çekiyorken sizin tepeleme yüklü arabamızı dört öküz nasıl oluyor da böylesine rahat götürüyor?”

Adam kurnazca gülümsedi, anlamlı anlamlı baktı yüzüme.

“Yanılmıyorsam Kafkasya’da yenisiniz?”

“Bir yıldır buradayım,” dedim.

Bir kez daha gülümsedi.

“Neden sordunuz?”

“Öylesine sordum işte. Çok anasının gözüdür bu Asyalılar! Bağırarak öküzlere yardım ettiklerini mi sanıyorsunuz?”